

Ю. М. Сафонов,
докторант, Херсонський національний технічний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СИРОВИННОГО КОМПЛЕКСУ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

У статті розглянуто стратегічні підходи до проблеми державного регулювання інноваційного потенціалу сировинного комплексу текстильної промисловості України; аналізуються основні науково-методичні підходи до оцінки діяльності підприємства

Annotation In the article strategic approaches are considered to the problem of government control of innovative potential of raw material complex of textile industry of Ukraine; the basic are analysed scientifically methodical going near the estimation of activity of enterprise.

*Ключові слова: державне регулювання, інноваційний потенціал, стратегія, текстильна промисловість.
Key words: government control, innovative potential, strategy, textile industry.*

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основним чинником високих темпів зростання обсягів виробництва у легкій промисловості Китаю, інших розвинутих країн є науково-технічний прогрес, оновлення технічної бази виробництва тощо — усе, що становить поняття інноваційного розвитку.

У конкурентній ринковій економіці існують структурні джерела економічного розвитку на основі факторів виробництва: інвестицій; активізації інноваційної діяльності; добробуту населення. Кожна країна одночасно використовує усі джерела розвитку. Але сучасний етап розвитку постіндустріальної (інформаційно-інновативної) економіки віддає пріоритет активізації інноваційної діяльності у наукомістких видах діяльності, формуванню інноваційної моделі розвитку економіки, спрямованої на підвищення добробуту населення.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Інноваційна модель економіки має складний характер й включає багато елементів (складових), які існують у взаємозв'язку. Головними з них є: продукування наукових знань та інновацій; освіта та підвищення кваліфікації; комерціалізація наукових знань та інновацій; використання інновацій; управління і регулювання інноваційним розвитком економіки [1].

Система інноваційних характеристик галузі формує її інноваційний потенціал, який є невід'ємною і важливою частиною соціально-економічного потенціалу країни.

Поняття "потенціал (з лат. "potential" — сила) у широкому розумінні — засоби, запаси, джерела, що є в наявності й здатні бути використаними, введеними в дію для досягнення певної мети, здійснення плану, рішення якогось завдання, можливості якої-небудь соціальної системи в певній області" [1, с. 13].

Поняття "інноваційний потенціал" стало концептуальним відображенням інноваційної діяльності, воно розгорталося й уточнювалося в ході методологічних, теоретичних і емпіричних досліджень і одержало розвиток із початку 1980-х років. Останнім часом це поняття набуває все більшого поширення, є предметом обговорення вітчизняних і зарубіжних авторів, з'являються самостійні дослідження, присвячені аналізу різних аспектів інноваційного потенціалу. На думку Г. Доброва, інноваційний потенціал — це здатність до змін, поліпшення, прогресу, джерело розвитку. Підтвердженням цього є явище дифузії інновацій. Використання нового обладнання призводить до виготовлення нової продукції, яка, виходячи на ринок, стає джерелом, фактором подальших змін. При цьому ефект від тиражування інновацій зростає швидше тиражу. На думку Д. Кокуріна, інноваційний потенціал містить невикори-

стані, приховані можливості накопичення ресурсів, які можуть бути задіяні для досягнення цілей економічних суб'єктів. Наведені інші визначення інноваційного потенціалу засвідчують, що більшість дослідників керуються ресурсним підходом. Вони визначають цей потенціал як сукупність ресурсів й виділяють найчастіше такі його складові, як: кадрові, інформаційно-методологічні, організаційні та матеріально-технічні. Але, інноваційний потенціал не достатньо розглядати лише як сукупність ресурсів, тому що в різних умовах використання рівноцінні господарські ресурси не завжди дають однакові економічні результати. Дотепер залишається проблема пошуку шляхів установалення динамічної відповідності між інноваційною діяльністю та соціально-економічним розвитком держави, регіонів, галузей, підприємств. Це стримує вирішення завдань впровадження новітніх науково-технічних досягнень, задоволення потреб споживачів у наукомісткій і конкурентоспроможній продукції (послугах) [1, с. 15].

Узагальнюючи підходи різних авторів та наведені визначення й виходячи з власного бачення, під інноваційним потенціалом Б. Буркинський і Є. Лазарева розуміють сукупність кадрових, науково-дослідницьких, матеріальних, ринкових, інтелектуальних, інформаційних, фінансових ресурсів (потенціалів), які потрібні для здійснення інноваційної діяльності, тобто безпосередньо беруть участь у інноваційному процесі, метою якого є задоволення потреб економіки та суспільства у нових або вдосконалених продукції та послугах й підвищення конкурентоспроможності галузі, регіону, країни в цілому [1, с. 16].

Сукупність ресурсів (потенціалів), які є складовими інноваційного потенціалу, розподілені на дві групи: утворювальні (активні), які спрямовані на вирішення проблем суб'єкта господарювання й пропозицій інноваційних ідей, до них віднесені кадровий та науково-дослідницький потенціали, та ті, що забезпечують умови для створення інноваційного середовища, або інфраструктурні (пасивні), до них віднесені: ринковий, матеріально-технічний, або виробничий, інформаційний, інтелектуальний, фінансовий (рис. 1).

Ефективність роботи текстильної галузі залежить в основному від наявності сучасного устаткування та асортименту продукції, що випускається. Збільшення частки країн, що розвиваються, у світовому текстильному виробництві примусило промислово розвинуті країни використовувати високоефективне автоматизоване текстильне устаткування з метою зменшення трудозатрат, для закріплення своїх позицій в конкурентній боротьбі з країнами із дешевою робочою силою [2, с. 32].

Модернізація технічної бази текстильної в розвинутих країнах відбувається у напрямі оновлення та заміни парку устаткування високопродуктивними машинами з високим ступенем автоматизації. Оновлення виробничих потужностей у текстильній галузі західноєвропейських країн пов'язане з великими капіталовкладеннями. Інвестиції в нове устаткування в Італії становлять близько 6,5% від суми обороту, в Німеччині — до 6%, у Франції — майже 4,5%.

У розвинених країнах продовжується розробка нових технологій, активно впроваджуються новітні досягнення науки та техніки. Однією із таких технологій є технологія

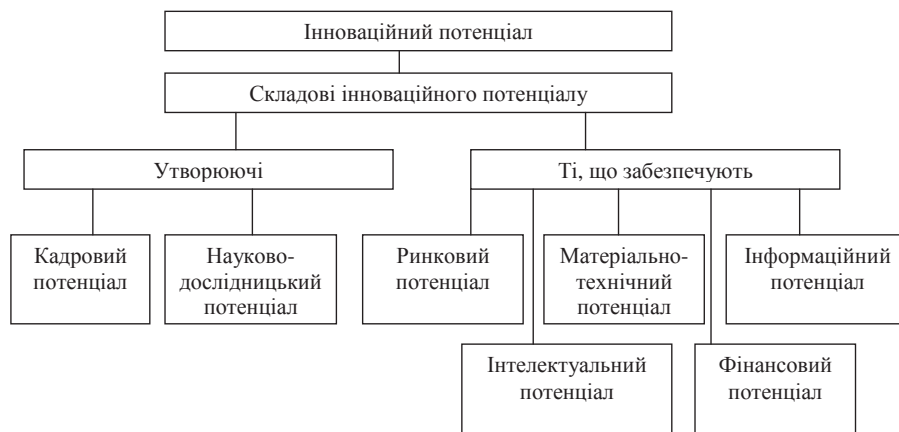

Рис. 1. Складові інноваційного потенціалу [за 1, с. 16]

переробки льону, як сировини.

Аналіз чинників розвитку текстильної галузі за кордоном дозволив зробити наступні висновки.

1. Проблеми розвитку текстильної галузі найліпше вирішені в Німеччині та Італії. Це пояснюється тим, що зазначені країни витрачають на НДІДКР більше коштів, ніж зарубіжні конкуренти, а також ефективно їх використовують.

2. У прядильному виробництві намітилися тенденції вдосконалення традиційних та нових методів прядіння, спрямованих на підвищення продуктивності машин та скорочення технологічних переходів для отримання кінцевого продукту.

3. У ткацькому виробництві наукові дослідження спрямовано на створення нового високопродуктивного устаткування з використанням робототехнічних засобів, обчислювальної техніки, мікропроцесорного керування.

4. Основні напрями нових технологій:

— переробка льону як сировини, що має медико-біологічні, гігієнічні властивості порівняно з іншими волокнами;

— виготовлення нетканих матеріалів та геотекстилю дорожніх, дренажних та протиерозійних конструкцій, які використовують для будівництва, покрівель, фундаментів та у землевпорядкуванні;

— виробництво тканин для спецодягу.

Із врахуванням стану вітчизняної текстильної промисловості й тенденцій її розвитку за кордоном можна зробити єдиний висновок, що необхідна істотна перебудова вітчизняної галузі. На цьому наголошують й інші автори [3], які вказують, що, насамперед, це передбачає відродження власної сировинної бази та впровадження у виробництво новітніх технологій. Без цього неможливе виробництво конкурентоспроможної, якісної продукції.

Світова практика виготовлення волокнистих матеріалів свідчить, що пріоритетом є створення волокон високих технологій, волокнистих композитів та функціональних волокон. Слід відзначити щонайменше дев'ять напрямів створення волокнистих матеріалів високої досконалості [3, с.37]: медичне призначення (біоматеріали, вата, перев'язочні, атравматичні матеріали); космічне призначення (термостійкі, легкі); енергетичне застосування (ізолятори, абсорбенти); океанографічне використання (непромокаючі, високовитривалі); для електроніки (оптичні, багатofункціональні); для сільського та рибальського господарства (високовитривалі, вологостійкі); для одягу (з широким спектром властивостей); протипожежного призначення (термостійкі, вогнетривкі); інших застосувань (санітарні, конструкційні).

Цілеспрямованої зміни властивостей волокон можна досягнути завдяки суперорієнтації в процесі їх витягування, застосування в одному волокні двох і більше компонентів, створення ультратонких поліпропіленових волокон на основі сумішей полімерів, які за своїми властивостями (ефект полиску, імітація шелестіння, пушистості, високої гігроскопічності) наближаються до натуральних волокон, впровадження у структуру волокон мікрокапсул із різними речовинами (парфуми, засоби захисту від комах, абсорбенти для поглинання поту, диму тощо).

Розвиток космічних програм спричинив необхідність створення термостійких матеріалів, синтез яких вперше здійснено у 1964 р., які також знайшли своє застосування в практиці виготовлення термо- і вогнестійкого одягу для пожежників (CBM, Kavlar). У 1990 р. на ринку з'явилися базальтові волокна, які тепер широко застосовують в конструкційно-композитних матеріалах.

XXI століття увійде в історію як ера широкого застосування волокон високих технологій, які мають специфічні властивості. Приклад — модифіковані гігроскопічні поліамідні і поліефірні волокна, які забезпечують ефект охолодження тіла людини за високих температур і вологості повітря або, навпаки, акумулюють тепло сонячного випромінювання у разі експлуатації одягу за умов низьких температур (волокна типу Solar-α).

Останнім часом на текстильному ринку з'явилися так звані "інтелегентні" матеріали (штучна шкіра), виготовлені із мікрОВОЛОКОН (Zeruz 200, фірма "Копево"), і матеріали, які змінюють свій колір залежно від інтенсивності освітлення, температури або вологості.

Поява на початку 60-х років минулого сторіччя еластанів внесла суттєві зміни до асортименту текстильних матеріалів і одягу. За порівняно малого світового обсягу виробництва еластанових ниток (спандекс) — 0,4% від загального обсягу всіх волокон і ниток, які використовуються в текстильній технології — останні досягнення фірми "Du Pont" (створення м'якої лайкри (Lukra® Soft)) дали змогу докорінно змінити, насамперед, функціональні властивості одягу (драпірувальність, незминальність). За відносно низького показника застосування еластанової нитки (2—4%) навіть льономісткі тканини стають еластичними (пружне подовження сягає 15—30%). Зазвичай під час виготовлення виробів із тканин, трикотажу, які містять еластанові нитки, виникає низка питань технологічного плану (розмір конструктивних припусків, особливість ниткових з'єднань, дублювання клейовими матеріалами тощо) [3, с. 37].

Проблема виготовлення екологічно чистого текстилю та одягу в останні роки набула досить великого значення, що знайшло своє віддзеркалення в міжнародних стандартах серії ISO 14000 та екологічної чистоти текстильної продукції ЕКО-ТЕХ-100.

Особливо актуальним є екологічний аспект проблеми виготовлення текстильної продукції в зв'язку із світовими тенденціями та вступом України до СОТ. У разі сертифікації продукції слушно, насамперед, кількісно оцінити наявність у текстилі шкідливих для життя людини речовин. Це стосується не тільки обробних процесів виготовлення матеріалів із натуральних і хімічних волокон. Необхідно також оцінити сам процес накопичення шкідливих речовин і запобігти цьому в період вирощування таких основних для України культур, як льон та коноплі, на землях, які певною мірою забруднені продуктами антропогенної діяльності — важкими металами, пестицидами, хлоромісткими та іншими сполуками. Окрім них, на поверхні волокнистих матеріалів можуть знаходитися деякі види

шкідливих й для людини мікроорганізмів.

Автор [3] зазначає, що поряд з проблемою зменшення бактеріального забруднення текстильних матеріалів, не менш важливою є проблема забруднення оточуючого виробничого середовища, яке може в десятки і навіть сотні разів перевищувати встановлені норми. Вихід із ситуації один — створення і впровадження новітніх екологічно безпечних технологій переробки сировини. Перспективною в цьому плані може бути технологія очищення короткого льноволокна від шкідливих домішок і костриці методом мікрОВИБУХОВОЇ ХВИЛІ.

Поряд з чинниками природного характеру на рівень екологічної безпеки діяльності людини суттєво впливають обробні операції, внаслідок яких текстильним матеріалам надається комплекс позитивних властивостей — безурадишність, антизабруднюваність, формостійкість, антистатичність, антимікробні, антигрибкові ефекти. З іншого боку, хімічна обробка тканин може призвести до алергічних захворювань. За даними досліджень Корнелії Фосс (ФРН), у 1990 р. на обробку текстильних матеріалів витрачено понад 200 тис. т різних хімічних засобів та допоміжних речовин. Внаслідок цього на виробках залишається до 4—12% барвників і близько 2—15% апретів (від маси одягу), які можуть викликати дерматичні захворювання.

Для усунення зазначених недоліків потрібно створювати нові, екологічно безпечні технології виготовлення не тільки нешкідливого для людини текстилю, а й такого, який стимулює лікувальний ефект або забезпечує захист від шкідливої мікробно-грибкової агресії.

Враховуючи це, виникає необхідність створення засобів індивідуального захисту людини, зокрема спеціального одягу та додатків до нього. Одяг має активно пригнічувати життєдіяльність мікроорганізмів завдяки як природним властивостям матеріалів, так і штучно впровадженим у структуру волокон інгредієнтам з антимікробними та антигрибковими властивостями пролонгованої дії.

Проведені фахівцями Київського національного університету технологій та дизайну дослідження [3] дали можливість рекомендувати для виготовлення експериментальних зразків "протичумних" костюмів, комбінацій текстильних матеріалів та пакетів, які успішно випробувані в лабораторії особливо небезпечних інфекцій центральної СЕС Міністерства охорони здоров'я України. Останнім часом одержано також термопластичні композиції з антимікробною дією на основі сумішей поліоксиметилену та пропілену з вмістом препарату Т-1000 (0,05—0,5% мас) та волокна і нитки на їх основі. Мікробіологічні дослідження одержаних гранулятів та ниток щодо їх впливу на бактерії стафілококу, кишкової палички та грибів типу Candida виявили високу антимікробну дію. Загибель вказаних мікроорганізмів за 24 год. становить 70—90%. Цей напрям створення високоефективних засобів захисту людини від шкідливого впливу мікроорганізмів добре узгоджується з природними властивостями льону та конопель пригнічувати життєдіяльність мікрофлори; здатність зупиняти кровотечу, поглинати вільні радикали; забезпечувати ефективну десорбцію лікарських речовин, сумісність з живими біологічними об'єктами; знижувати м'язові напруження; підвищувати імунітет; зменшувати статичну електризованість; виявляти антипролежневий та терморегулювальний ефект.

Текстильним матеріалам та виробам надають специфічні властивості — антистатичність, брудовідштовхування, пружність. При цьому велику увагу приділяють раціональному використанню відходів легкої промисловості, особливо шкіри, що, як підтвердив досвід, сприяло випуску нового виду повноцінної продукції та водночас знижен-

ню витрат на основне виробництво.

На розв'язання зазначених вище актуальних проблем спрямовано роботу "Наукові основи розроблення та впровадження конкурентоспроможних ресурсозберігаючих технологій волокнистих матеріалів та виробів", яку виконали колектив вчених Київського національного університету технологій та дизайну, представники галузевої науки та промисловості.

Внаслідок виконання авторами циклу наукових, технологічних і проектних розробок щодо створення волокнистих полімерних матеріалів хімічного і натурального походження вирішено комплекс актуальних завдань. Впроваджено виробництво віскозних волокон із целюлоз різного походження та створено новий асортимент бавовноподібних віскозних ниток з високими фізіологічними властивостями, що не мали аналогів у світі. Ці нитки апробовано і впроваджено на вітчизняних, а також на зарубіжних підприємствах (Росії, Білорусі, Польщі) [3, с. 38].

Створено і впроваджено безвідходну технологію контоназації коротких луб'яних волокон з мінімальним вмістом костриці (0,1—1,5%), що стало передумовою виготовлення екологічно чистої конкурентоспроможної на внутрішньому та зовнішньому ринках продукції — пряжі, трикотажних полотен, тканин, паперу, вати медичного призначення. Це суттєво знижує залежність України від імпорту бавовни та стимулює розвиток аграрно-промислового комплексу.

Створено антимікробні синтетичні нитки, які в поєднанні з бактеріцидними луб'яними волокнами відкривають широкі експортні можливості випуску нового асортименту товарів широкого вжитку. Їх можна застосовувати як швейні нитки у виготовленні одягу медичного призначення.

На основі фундаментальних досліджень вперше у світі створено виробництво вовно- та бавовноподібних ультратонких синтетичних волокон, розроблені технології виробництва на їх основі низки конкурентоспроможних тонковолокнистих матеріалів (прецизійні фільтри, комплексні нитки та пряжа, штапельні мікрОВОлокна для заміни азбесту тощо). Це дає змогу розв'язати проблему розвитку сировинної бази для легкої та інших галузей промисловості.

Відпрацьовано також технологію формування джгутів ниток килимового та канатного асортименту з використанням вітчизняного поліетилену, що дає можливість суттєво зменшити собівартість продукції та підвищити якість виробів.

Розроблено наукові основи та технологію виготовлення широкого асортименту нееластичних і еластичних матеріалів для швейної, взуттєвої, текстильної, текстильогалантерейної, трикотажної та інших галузей промисловості, які впроваджені на підприємствах України, Литви, Росії, Грузії, Молдови і Білорусі.

Створено та впроваджено на 53 підприємствах нові ресурсозберігаючі екологічно орієнтовані технології та устаткування світового рівня для надання текстильним матеріалам комплексу споживчих властивостей (зниження забруднення, підвищення зносостійкості й антимікробності). Розроблено технологію цілеспрямованого синтезу з твердих відходів шкір водорозчинних продуктів та створено широкий асортимент препаратів різного призначення, промисловий випуск яких налагоджено на вітчизняних підприємствах.

Таким чином, цикл робіт, об'єднаних під загальною назвою "Наукові основи розроблення та впровадження конкурентоспроможних ресурсозберігаючих технологій волокнистих матеріалів та виробів", створює передумови подальшого розвитку сировинної бази, легкої та текстильної промисловості в цілому, що знайшло відображення у

Державній програмі розвитку легкої промисловості України на період до 2011 р. [3, с. 38].

Функціонування ефективних економічних систем, потужний їх розвиток стає можливим завдяки впровадженню в країні особливих форм і методів управління, зокрема управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Інноваційний шлях розвитку України повинен спиратися на науково обгрунтовану й випробовану систему управління інноваціями та інвестиціями.

З'ясуванню економічної сутності інноваційно-інвестиційної діяльності, визначенню головних завдань її діяльності, механізму її управління з боку держави присвячена стаття А. Яценка [4]. Інноваційно-інвестиційна діяльність розглядається автором з позиції статичного підходу, оскільки тільки він у змозі зіставити окремі та узагальнюючі показники її діяльності у часі та просторі, дає можливість оцінити ступінь змін в умовах формування ринкових відносин, зв'язків, взаємозв'язків, тобто віддзеркалити зв'язок кількісної та якісної сторін інноваційно-інвестиційної діяльності. Інноваційно-інвестиційна діяльність розглядається як об'єкт статистичного дослідження.

Статистичний підхід дозволяє охарактеризувати все різноманіття умов інноваційно-інвестиційної діяльності та досліджувати вплив чинників на її діяльність, зобразити процес цієї діяльності у вигляді статистичної моделі, на базі якої можливо виявити тенденції та прогнозувати її розвиток на перспективу. Статистична методологія відкриває та аналізує причинні закономірності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Важливість статистичної моделі полягає у тому, що вона дозволяє визначити тенденцію розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності як системи. Крім того, на будь-якому етапі розвитку цієї системи є можливість внести корективи, зміни, які сприятимуть отриманню бажаного результату.

Ефективне державне регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності залежить від якості проведеного статистичного дослідження, детального розгляду теоретичних аспектів її діяльності. У цьому випадку органи державного управління у змозі зробити ефективні заходи втручання держави у цей процес.

Інноваційно-інвестиційна діяльність передбачає досягнення конкретної мети. Мета її діяльності полягає у вирішенні соціально-економічних проблем розвитку економіки в умовах глобалізації та інтернаціоналізації. До внутрішніх проблем відносять підвищення ефективності виробництва, сприяння науково-технічній творчості робочої сили та її професійно-кваліфікаційного рівня, рішення яких вимагає наступних дій [4]: узгодженості інноваційно-інвестиційної діяльності з ефективним функціонуванням внутрішньої конкуренції в інноваційній діяльності, захистом інтелектуальної власності; сприяння міжрегіональному трансферту технологій; сприяння регіональному розвитку інноваційної діяльності; підвищення якості продукції; зниження матеріаломісткості та трудомісткості продукції; підвищення продуктивності праці; сприяння зростанню інноваційної активності кваліфікованої праці.

До зовнішніх проблем відносять підвищення ефективності національної економіки, вирішення яких вимагає наступних дій: узгодження державної інноваційно-інвестиційної діяльності з ефективним функціонуванням міжнародної конкуренції в інноваційній діяльності, захистом інтелектуальної власності; орієнтація на пріоритетну підтримку інновацій, які складають основу сучасного технологічного прогресу; сприяння міжнародному трансферту технологій; сприяння міжнародному інвестиційному співробітництву; впровадження ра-

дикально нових виробництв; підвищення рівня розвитку наявних виробництв; вихід на нові ринки; захисту інтересів національного інноваційного підприємництва.

Сучасні процеси глобалізації пов'язані з економічною відкритістю, зростанням взаємозалежності в торгівлі, інвестиційній, інноваційній, фінансово-економічній, культурній сферах. Значний вплив науково-технічного прогресу на економічний і соціальний розвиток країн пояснюється потребою розвитку продуктивності економічних ресурсів, підвищення якості продукції, ефективного використання робочої сили як фактора виробництва, раціонального застосування предметів праці, нових технологій.

Інноваційно-інвестиційна діяльність в умовах формування ринкової економіки повинна характеризуватися ефективним функціонуванням виробництва, підвищенням його конкурентоспроможності як на національному, так і на світовому рівні. Досягнення цього потребує ефективних механізмів управління, що забезпечують найефективнішу реалізацію інноваційно-інвестиційної стратегії суб'єктів підприємницької діяльності.

Механізм управління цією діяльністю формується, виходячи з наступних принципів [4, с. 103]: узгодженості централізованого, децентралізованого і територіального управління інноваційними процесами; забезпечення єдності інтересів і цілей інноваційної діяльності на всіх рівнях ієрархії і всіх економічних суб'єктів; узгодженості з фінансовими ресурсами, які повинні бути спрямовані на інвестиції; ефективності, раціонального співвідношення результатів і реальних витрат на їх досягнення; визначеності за термінами досягнення встановленої мети; раціональності поєднання очікуваного досягнення потрібної прибуткової та можливих ризиків і невизначеності майбутнього періоду; узгодженості запланованих обсягів інвестицій із загальноекономічними умовами зовнішнього для підприємства середовища.

Дотримання цих принципів дозволяє розробити моделі управління інноваційно-інвестиційної діяльності, в основу яких покладені організаційні, структурні та функціональні фактори.

Діюча структура державного управління інноваційно-інвестиційною діяльністю певною мірою ще не забезпечує реалізацію державної політики інноваційного розвитку країни. Це зумовлено дією чинників, які перешкоджають суб'єктам національної економіки активно включитися у процес формування інноваційної моделі. До них відносяться [4, с. 103]: нестача власних коштів на проведення наукових досліджень та впровадження інновацій; недостатня фінансова підтримка держави; великі витрати на нововведення; високий економічний ризик; недосконалість законодавчої бази; тривалий термін окупності нововведень; відсутність коштів у замовників; слабка інформативність про нові технології і про ринки збуту; відсутність можливостей кооперації наукових організацій та підприємств; недостатня кількість кваліфікованого персоналу; відсутність попиту на продукцію; несприятливість підприємств до нововведень.

Поряд зі зменшенням кількості інноваційно активних підприємств у галузі збільшуються інноваційні витрати. Однак аналіз їх розподілу за різними напрямками засвідчив, що основна частина інвестицій спрямовується не на технологічну підготовку виробництва з метою впровадження власних науково-технічних розробок, а на придбання засобів виробництва, за допомогою яких і випускається нова продукція.

Аналізуючи дані роботи Іванівського льонозаводу (Чернігівська область), можна відзначити, що в умовах зростаючої конкуренції льонопереробні підприємства України постали перед проблемою: низький рівень механізації

робіт на підприємствах призводить до зростання частки ручної праці та збільшення штату некваліфікованого персоналу, хоча на підприємствах промисловості первинної переробки луб'яних волокон практично всі основні виробничі процеси механізовані. Однак чисельність обслуговування лише однієї лінії МТА-КПАЛ сягає одинадцяти робітників за одну зміну. При цьому всі допоміжні процеси механізовані дуже слабо. Завантаження сировини на лінію та зняття готової продукції відбувається практично вручну. Більшість існуючих машин та технологічного обладнання льонозаводів України не можуть бути автоматизовані, адже вони проєктувалися для морально застарілих процесів з участю ручної праці, за часів, коли апаратура автоматичного управління була більша, ніж самі лінії. Присутність до старих машин сучасні системи управління неможливо, адже можливості виправлення різноманітних недоліків технологічних процесів за рахунок автоматизації обмежені. Комплексна автоматизація технологічних процесів може бути вирішена лише за допомогою сучасного обладнання та найновіших засобів автоматизації.

Основним джерелом інноваційних ідей у сучасних умовах є персонал підприємства. Разом з тим, підтримка винахідницької роботи працівників на підприємствах ведеться на низькому рівні.

Ефективність державного управління інноваційно-інвестиційної діяльності підвищує конкурентоспроможність національної економіки. У розвинених країнах близько 90 % приросту ВВП забезпечується за рахунок упровадження нових технологій. В Україні спостерігається зниження конкурентоспроможності економіки, стримування розвитку внутрішнього ринку високотехнологічної продукції внаслідок непослідовності у проведенні інноваційної політики. Все це потребує ефективних механізмів державного управління щодо її реалізації.

ВИСНОВКИ

Слід зауважити, що в останні роки відбулися певні позитивні зміни у пріоритетах вищого менеджменту підприємств. Їх керівники сьогодні зрозуміли, що для збереження підприємств як джерел доходів необхідно нарощувати їх конкурентні переваги, а для цього слід спрямувати управлінські зусилля у сферу інноваційної діяльності. Причому із загальної кількості інновацій лише п'ята частина являє собою технологічні інновації, решта — продуктивні інновації. І навіть якщо запроваджуються нові технології, то метою їх впровадження є виробництво нової продукції. Такий підхід є зрозумілим, тому що при плануванні інноваційної діяльності підприємства відштовхуються перш за все від потреб ринку — продукції, якої ринок потребує.

Література:

1. Буркинський Б.В. Інноваційна стратегія у соціально-економічному розвитку регіону / Б.В. Буркинський, Є.В. Лазарева. — Одеса: Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень, 2007. — 140 с.
2. Луговський О. Легка промисловість та надії на її відродження / О. Луговський, О. Луговська // Легка промисловість. — 2007. — №2. — С. 37—38.
3. Синельникова В.І. Економічні тенденції розвитку текстильної галузі промисловості за кордоном / В.І. Синельникова, Н.В. Екель, Г.І. Доценко // Легка промисловість. — 2006. — № 2. — С. 32—33.
4. Яценко В.М. Формування і розвиток агропромислової інтеграції в Україні / В.М. Яценко // Економіка АПК. — 2004. — № 1. — С. 54—60.